

מִסְקַת בְּרָכוֹת פֶּרֶק ו' [0048,45]

[בְּרָכוֹת ו, א משנה]

כִּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת?
עַל פְּרוֹת הָאֵילָן הוּא אוֹמֵר:
"בוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ",
חוּץ מִן הַיֵּין, שְׁעַל הַיֵּין הוּא אוֹמֵר:
"בוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן".
וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ הוּא אוֹמֵר:
"בוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה",
חוּץ מִן הַפֶּת, שְׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר:
"הַמּוֹצִיא לְחֵם מִן הָאֶרֶץ".
וְעַל הַיְרֻקוֹת הוּא אוֹמֵר:
"בוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה".
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
"בוֹרֵא מִיְּנֵי דְשָׂאִים".

[תלמוד]

כְּתִיב:

(תהלים פד, א) "לִי הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְּל וַיִּשְׁבֵּי בָהּ".
הַנְּהַגָה כְּלוּם מִן הָעוֹלָם, מְעַל,
עַד שְׁתִּירוּ לוֹ הַמְּצוּוֹת.
אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ:

כְּתִיב:

(דברים כב, ט) "פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֹאָה,
הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וַחֲבוּאת הַכֶּרֶם."
הָעוֹלָם כָּלוּ וּמְלוֹאוֹ עֲשׂוּי פְּרֵי,
וּמָהוּ פְּדִיוֹנוֹ? בְּרָכָה.
רַבִּי חֲזַקְיָה, רַבִּי יְרֵמְיָה,
רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיָשׁ:
(תהלים טז, ב) "אֲמַרְתָּ לִּי:
אֲדֹנָי אֲתָהּ, טוֹבְתִי בַל עֲלִידָה".
אִם אֲכַלְתָּ וּבְרַכְתָּ, [49]
כַּבֵּיכָל כְּאֵלֹ מִשְׁלָף אֲכַלְתָּ.
דָּבָר אַחֵר:
"טוֹבְתִי בַל עֲלִידָה",
מִבְּלָה אֲנִי טוֹבְתִי בְּגוֹפְךָ.

דָּבָר אַחֵר:
"טוֹבָתִי בַל עָלִיךָ",
יִבְלְלוּ כָּל הַטּוֹבוֹת וַיָּבֹאוּ עָלֶיךָ.
אָמַר רַבִּי אֲחָא:
מָהוּ "בַל עָלִיךָ"?
שְׂאִינִי מִבֵּיא טוֹבָה עַל הָעוֹלָם מִבְּלַעְדֶּיךָ.
כְּמָה דְאֵתָּ אָמַר:
(פְּרָאשִׁית מֵא, מִד) "וּבְלַעְדֶּיךָ לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ".

תְּנִי רַבִּי חִיָּא:
(וַיִּקְרָא יִטְכֹּד) "קִדְשׁ הַלְוִלִים",
מְלַמֵּד שֶׁהוּא טְעוֹן בְּרָכָה לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו.
מִכֵּן הָיָה רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר:
לֹא יִטַּעֵם אָדָם כְּלוּם עַד שְׂיִבְרָךְ.
רַבִּי חֲגַי וּרְבִי יִרְמְיָה סִלְקוּן לְמִי חֲטָאֲתָה.
קִפֵּץ רַבִּי חֲגַי וּבְרַךְ עָלֵיהֶן.
אָמַר לִיָּה רַבִּי יִרְמְיָה:
"יְאֹוֹת עֲבַדְתָּ שְׂפָל הַמְצוּוֹת טְעוֹנוֹת בְּרָכָה".
וּמִנֵּינן שְׂפָל הַמְצוּוֹת טְעוֹנוֹת בְּרָכָה?
רַבִּי תַנְחוּמָא רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר:
(שְׁמוֹת כֹּד, יב) "וְאֵתְנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמְצוּנָה",
הַקִּישׁ תּוֹרָה לְמַצְנָה:

מָה תּוֹרָה טְעוֹנָה בְּרָכָה,
אִף מְצוּה טְעוֹנוֹת בְּרָכָה.
רַבִּי יוֹחָנָן נֹסֵב זֵיתָא וּבְרַךְ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו,
וְהָיָה רַבִּי חִיָּא בַר נָא מְסַתְּפַל בֵּיהּ.
אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן:
"בְּבִלְיָא, לְמָה אֵת מְסַתְּפַל בֵּי?
לִית לָךְ "כָּל שֶׁהוּא מִמֵּינן שְׁבַעָה,
טְעוֹן בְּרָכָה לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו"?
אֵית לִיָּה,
וּמָה צְרִיכָה לִיָּה?
מִפְּנֵי שְׁגָלְעִינְתּוּ מִמַּעֲטָתוֹ.
וְלִית לִיָּה לְרַבִּי יוֹחָנָן שְׁגָלְעִינְתּוּ מִמַּעֲטָתוֹ?
מָה עֲבַד לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן?
מִשׁוּם בְּרִיָּה.
מִלְתִּיה דְּרַבִּי יוֹחָנָן אֲמָרָה,
שְׂכָן אֶפְלוֹ אֶכֶל פְּרִידָה אַחַת שְׁלַעֲנַב,
אוּ פְּרִידָה אַחַת שְׁלַרְמוֹן,
שֶׁהוּא טְעוֹן בְּרָכָה לְפָנֵיהּ וּלְאַחֲרֵיהּ.

זֵין, בְּזִמְנן שֶׁהוּא כְּמוֹת שֶׁהוּא, אוֹמְרִים עָלָיו:
"בוֹרָא פְּרִי הָעֵץ",
וְאֵין נוֹטְלִין מִמֶּנּוּ לְיָדִים.
בְּזִמְנן שֶׁהוּא מְזוּג, אוֹמְרִים עָלָיו:
"בוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן",
וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ לְיָדִים.

דברי רבי אליעזר.
וחכמים אומרים:
בין חי בין מזוג,
אומרים עליו "בורא פרי הגפן",
ונוטלין ממנו לידים.
אמר רבי אבא:
אין בו משום אכדן אכלין.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו:
שמך זית, אומרים עליו "בורא פרי העץ".
אמר רבי חי'א בר פפא קמי רבי זעורא:
ומתניתא אמרה כן:
"חוץ מן היין,
שעל היין הוא אומר "בורא פרי הגפן".
ויין, לאו שחוק הוא?
לא מר אלא "חוץ מן היין",
הא שאר כל הדברים,
אף על פי ששחוקין הן, בעינן הן.

רבי אבא אמר:
רב ושמואל, תריהון אמרין:
ירק שלוק, אומרים עליו:
"שתכל נהיה בדברו".
רבי זעורא בשם שמואל:
ראשי לפתות ששלקן,
אם בעינן הן, אומרים עליהם:
"בורא פרי האדמה";
שחקן, אומרים עליהן:
"שתכל נהיה בדברו".
אמר רבי יוסה:
ומתניתא אמרה כן:
"חוץ מן הפת,
שעל הפת הוא אומר "המוציא לתם מן הארץ".
ופת, לאו שחוקה היא?
לא מר אלא "חוץ מן הפת",
הא שאר כל הדברים,
אף על פי ששחוקין הן, בעינן הן.

רבי חי'א בר נא בשם רבי יוחנן:
זית כבוש, אומרים עליו:
"בורא פרי העץ".
רבי בנמינ בר יפת בשם רבי יוחנן:
ירק שלוק, אומרים עליו:
"שתכל נהיה בדברו".
אמר רבי שמואל בר רב יצחק:

מתניתא מסייעא לרבי בגנימין ברבי יפת: (פסחים ב,ו)
"אכל לא פבושין ולא שלוקין ולא מבשלין".

אם בעינן הן,

אדם יוצא בהן ידי חובתן בפסח.

אמר רבי זעורא:

מן ידע משמע מן רבי יוחנן גאות?

רבי תיא בר נא או רבי בגנימין בר יפת?

לא רבי תיא בר נא!

ועוד מן הדא:

מן מה דאנן חמיין

רבנין ברביא עלין לאברייתא, <חכמים גדולים נכנסים לסעודות ראש חודש>

ונסבין תורמוסין ומברכין עליהון "בורא פרי האדמה".

ותורמוסין לאו שלוקין הן?

אן תימר, שגניא היא, שאמרה התורה "מרורים",

תורמוסין, כיון ששלקו, בטלה מרתן.

אמר רבי יוסה בירבי אבון:

ולא פליגיין:

זית, על ידי שדרכו לאכל חי,

אף על פי שכבוש, בעינו הוא.

ירק, כיון ששלקו, נשתנה.

רבי יעקב בר אחא אמר:

אתפלגון רבי נחמיה ורבנין,

רבי נחמיה אמר:

"המוציא לתם מן הארץ";

ורבנין אמרין:

"מוציא לתם מן הארץ"

אתין אלין פלגותא פאנין פלגותא.

לפת,

רבי חיננא בר יצחק ורבי שמואל בר אימי, [50]

תד אמר:

לפת, "לא פת" היתה,

וחרנא אמר:

לפת, "לא פת" היא עתידה להיות.

(תהלים עב, טז) "יהי פסת בר בארץ בראש הרים".

רבי ירמיה בריה קמי רבי זעורא:

"המוציא לתם מן הארץ",

וקלסיה.

מה, כרבי נחמיה?

שלא לערב ראשי אותיות.

מעשה, "המן הארץ", שלא לערב ראשי אותיות!

על דעתיה דרבי נחמיה, "הבורא פרי הגפן",

ועל דעתיהון דרבנין, "בורא פרי הגפן".

רבי זריקן אמר:

רבי זעורא בעי:

אהן דנסב תורמוסא ומברך עלוי, ונפל מגיה,

מהו מברכה עלוי זמן תננות?

מהו בינו לבין אמת המים?

אמרין:

תמן, לכה פון דעתו מתחלה.

כרם הקא, לא לכה פון דעתו מתחלה.

תני רבי תיא:

אין מברכין על הפת אלא בשעה שהוא פורס.

אמר רבי תיא בר נא:

הדא אמרה,

אהן הנסב עגולא ומברך עלוי, <ככר לחם>

והוא לא אתי בידיה,

צריך מברכה עלוי זמן תננות.

אמר רבי תנחום בר יודן:

צריך לומר:

"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד",

שלא להזכיר שם שמים לבטלה.

עד כמה יפרס?

רבי חנינא ורבי מא,

תד אמר: עד כזית,

וחרנא אמר: עד פחות מכזית.

מן דמר "כזית", פני דתנינן תמן:

"וכלן פתיתין כזית".

מן דמר "עד פחות מכזית",

תני רבי ישמעאל:

אפלו מחזירה לסלתה.

תני:

כל שאומרים אתריו שלש ברכות,

אומרים לפניו "המוציא לחם מן הארץ",

וכל שאין אתריו שלש ברכות,

אין אומרים לפניו "המוציא לחם מן הארץ".

התיבון:

הרי פחות מכזית,

הרי אין אומרים אתריו שלש ברכות,

מעשה לא יאמרו לפניו "המוציא לחם מן הארץ"!

רבי יעקב בר אחא אמר:

לשאור המינים נצרכה.

רבי אבא בשם רב:

מסבין אסורין לטעם כלום עד שיטעם המברך.

רבי יהושע בן לוי אמר:

שותין אף על פי שלא שתה.

מה, ופליג? <הוא חלוק>

מה דמר רב,

בְּשֶׁהָיוּ כָּלֵן זְקוּקִין לְכַפֵּר אֶתְךָ.
מָה דִּמְר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי,
בְּשֶׁהָיוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כּוֹסוֹ בְּיָדוֹ.

תְּנִי:

הַמְּבָרֵךְ פּוֹשֵׁט יָדוֹ תְּחִלָּה,
אֵלָּא אִם רָצָה לְחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד לְרַבּוֹ,
אוֹ לְמִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בַתּוֹרָה, הִרְשׁוּת בְּיָדוֹ.

רַב, כִּד הִנֵּה קִצִּי, <כְּשֶׁהִיָּה פּוֹרֵס>
הִנֵּה טְעִים בְּשִׂמְאֵלִיָּה, וּמְפַלֵּג בִּימִינִיָּה, <מְחַלֵּק>
רַב חוּנָּא אָמַר:

אַהֵן דִּמְר "סַב בְּרִיךְ, סַב בְּרִיךְ!"
אֵין בּוֹ מִשׁוּם הַפְּסֵק בְּרִכָּה.
"הֵב אֶתְחִינָא לְתוֹרְיָא!" <תַּן זְמֻרוֹת עַרְבָה לְשׁוּרִים>

יֵשׁ בּוֹ מִשׁוּם הַפְּסֵק בְּרִכָּה.
רַב חוּנָּא אָמַר:

הִדָּא שְׁתִּיתָא, <קִמַּח שְׁעוּרִים עִם דְּבִשׁ>
וְהִדָּא מוֹרְתָא שְׁחִיקְתָּא, <שֶׁרֶף מוֹר שְׁחוּק>
אוֹמְרִים עָלָיו "שְׁתַּכַּל נִהֵיָּה בְּדַבְּרוֹ".

רַב חוּנָּא אָמַר:
הִרִי שְׁנַתֵּן לְתוֹךְ פִּי, וְשָׁכַח וְלֹא בִרְךְ,
אִם הָיוּ מְשַׁקִּין, פּוֹלְטֵן,
אִם הָיוּ אֶכְלִין, מְסַלְקֵן לְצַדְדֵין.

רַבִּי יִצְחָק בַּר מְרִי,
קָמִי רַבִּי יוֹסֵה בִּירְבִי אַבּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
אַפְלוּ אֶכְלִין פּוֹלְטֵן, דְּכִתִּיב:
(תְּהִלִּים ע.א.ח.) "יִמְלֵא פִי תִהְלֵתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּפְאַרְתְּךָ".

הַכּוֹסֵס אֶת הַחֹטִין, אוֹמֵר עֲלֵיהֶן:
"בוֹרָא מֵינִי זְרַעוֹנִין".

אַפִּין וּבִשְׁלֵן,
בְּזִמְן שְׁתַּפְּרוֹסוֹת קִימוֹת,
אוֹמֵר עֲלֵיהֶן "הַמּוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ",
וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרָיו שְׁלֵשׁ בְּרָכוֹת.
אִם אֵין הַפְּרוֹסוֹת קִימוֹת,
אוֹמֵר עֲלֵיהֶן "בוֹרָא מֵינִי מְזוֹנוֹת",
וּמְבָרֵךְ אַחֲרָיו בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שְׁלֵשׁ.
עַד כַּמָּה יְהוּ פְּרוֹסוֹת?
רַבִּי יוֹסֵה בִּירְבִי אַבּוֹן כְּהֵנָּא בַר מְלַפְיָה בְּשֵׁם רַב:
עַד כְּנִיתִים.

הַכּוֹסֵס אֶת הָאָרֶז,
אוֹמֵר עָלָיו "בוֹרָא מֵינִי זְרַעוֹנִין".
אַפִּיו וּבִשְׁלוֹ, אַף עַל פִּי שְׁתַּפְּרוֹסוֹת קִימוֹת,
אוֹמֵר עָלָיו "בוֹרָא מֵינִי מְזוֹנוֹת",

ואינו צריך לברך אתריו.

רבי ירמיה אומר:

"בורא פרי האדמה".

בר מרינה בריך קמי רבי זעורא

וקמי רבי חיא בר נא:

"שתכל נהיה בדברו".

רבי שמעון חסידא אומר:

"בורא מיני מעדנים".

אמר רבי יוסה בירבי אבון:

ולא פליגינן:

מן דמר "בורא מיני מזונות",

בקהוא דעביד בול; <העשור גוש>

מן דמר "בורא פרי האדמה",

בקהוא דבריר;

מן דמר "שתכל נהיה בדברו",

בקהוא דשליק;

ומן דמר "בורא מיני מעדנים",

בקהוא דטריף. <קצר>

עד פדון בתחלה.

בסוף,

רבי יונה בשם רבי שמעון חסידא:

"אשר ברא מיני מעדנים, לעדן בהן נפש כל חי,

ברוך אתה יי, על הארץ ועל מעדניה.

רבי אבא בר יעקב בשם רבי יצחק רבה:

רבי, כשתיה אוכל בשך או ביצה, היה אומר: [51]

"אשר ברא נפשות רבות להחיות בהן נפש כל חי,

ברוך אתה יי, תי העולמים."

עד פדון בסוף.

בתחלה?

אמר רבי חגי:

"בורא מיני נפשות".

התיב רבי יוסה:

והא מתניתא פליגא: (ברכות ו,ג)

"על תחמץ ועל הגובי ועל הנזבלות הוא אומר:

"שתכל נהיה בדברו".

והדן גובי, לא מין נפש הוא?

אתיא דרבי שמעון חסידא כרבי,

ודברי שניהן כרבן גמליאל, התני:

זה תכלל שהיה רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל:

כל שהוא ממין שבעה ואינו ממין דגן,

ממין דגן ולא אפאו פת,

רבן גמליאל אומר:

מברך לאחריו שלש ברכות.

וחכמים אומרים:

ברכה אחת.

וכל שאינו ממין שבעה ואינו ממין דגן,

רבן גמליאל אומר:
מברך לפניו ולאחריו,
וחכמים אומרים:
מברך לפניו, ואינו מברך לאחריו.

רבי יעקב בר אדי בשם רבי חנינא:
כל שהוא כעין סלת וכעין חליטה ומתמשת המינין,
אומר עליו "בורא מיני מזונות",
ומברך לאחריו ברכה אחת מעין שלש.
וכל שהוא כעין סלת וכעין חליטה ואינו מתמשת המינין,
אמר רבי יונה:

שלח רב זעירא גבי אלן דבית רבי זני ואמרין לי,
ולית אנה ידע מה אמרון לי.

מיי כדון? <מהי עכשיו>

אמר רבי יוסה:

מסתברה "שחפל נהיה בדרך".

רבי ירמיה בעי:

הדן דאכל סלת ובדעתיה מיכול פתה,

מהו מברכה עלה בסופה?

אמר רבי יוסה:

והכן לא אכל רבי ירמיה סלת מן יומי? <וכן>

לית צרפה דילא, <אין הספק אלא...>

למה הוא חותם בה בארץ?

נעשית כברכת פועלים, דתני:

הפועלים שהיו עושין מלאכה עם בעל הבית,

הרי אלו מברכין ברכה ראשונה,

וכוללין שלירושלים בשלארץ,

וחותמין בשלארץ.

אבל אם היו עושין עמו בסעודן,

או שהיה בעל הבית אוכל עמהן,

הרי אלו מברכין ארבע.

דבית רבי זני עבדין לה כמטבע ברכה.

מהו להזכיר בה מעין המארע?

אמר רבי אבא בר זמינא:

רבי זעירא היה מזכיר בה מעין המארע.

אמר רבי ירמיה:

הואיל וחדש לה רבי זעירא,

צריכין אנו מחוש.

תני:

מברכין על הדגן כשהוא מן המבחר.

קלוסקין ושלמה שלבעל הבית, <כיצור לחם>

אומר על הקלוסקין.

פרוסה שלקלוסקין ושלמה שלבעל הבית,

אומר על השלמה שלבעל הבית.
פת חטין ופת שעורין,
אומר על שלחטין.
פרוסה שלחטין ושלמה שלשעורין,
אומר על הפרוסה שלחטין.
פת שעורין ופת כסמין,
אומר על שלשעורין.
והלא שלכסמין יפה ממנה?
אלא שזו ממין שבעה, וזו אין ממין שבעה.
רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעורא:
הרב יודה היא, הרבי יודה אומר:
אם יש ביניהן ממין שבעה, עליו הוא מברך.
פת טמאה ופת טהורה,
רבי חיא בר נא אומר:
אומר על הטהורה.
פת נקיה טמאה ופת קבר טהורה, <לחם מלא טובין>
רבי חיא בר אדא בשם רבי אחא:
על איזה מהן שירצה יברך.
קורא, <לב הקל>
רבי יעקב בר אחא בשם שמואל:
אומר עליו "בורא פרי העץ".
תנא רבי חלפתה בן שאול:
"שתכל נהיה בדברו".
תני רבי יהושע:
"בורא מיני דשאים".
מתניתא דרבי אושעיא פליגא עלוי:
"ואלו הן מיני דשאים:
הקינרס והחלימה והדמוע והאטר".

[ברכות ו,ב]

מתניתא.

ברך על פרות האילן "בורא פרי האדמה", יצא;
ועל פרות הארץ "בורא פרי העץ", לא יצא.
ועל כלם, אם אומר "שתכל", יצא.

[תלמוד]

רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא:
הרב יודה היא,
הרב יודה עבד את האילנות כקשים.
אמר רבי יוסה:
הברי הכל היא.
פרות האילן בכלל פרות האדמה,
ואין פרות האדמה בכלל פרות העץ.

רב חונא אָמר:
חוץ מן היין ומן הפת.
מתניתא אָמרה כן: (ברכות ו,א)
"חוץ מן היין,
שעל היין הוא אומר "בורא פרי הגפן",
חוץ מן הפת, [52]
שעל הפת הוא אומר "המוציא לחם מן הארץ".

תני

רבי יוסה אומר:
כל המשנה על המטבע שטבעו חכמים,
לא יצא ידי חובתו.
רבי יודה אומר:
כל שגשתנה מבריתו, ולא שנה בריתו,
לא יצא.
רבי מאיר אומר:
אפלו אָמר "ברוך שברא תחפץ הזה",
"מה נאה הוא זה",
יצא.

רבי יעקב בר אבא בשם שמואל:
הלכה כרבי מאיר.

מלתייה דרב אָמרה כן:

תד פרסי אתא לגבי רב:

"בגין דאנא אכל פסתי, <פת לחם>

ולא חכים מברכא עליה, <ולא יודע לברך עליו>

ונה אָמר "ברוך דברא הדין פסא", <ואני אומר>

נפיק אנה ידי חובתי?

אָמר ליה:

אן. <כן>

רב יהודה בשם אבא בר בר חנה:

בר קפרא ותריין תלמידוי

נתארחו אצל בעל הבית בהדין פנדיקא דברכתא.

אפיק קמיהון פרגון ואחונגין וקפלוטין. <ציפורים צעירות ושופים וכרישים>

אָמרי:

נברך על קפלוטה,

הוא פטר אחוניתא ולא פטר פרגיתא!

נברך על אחוניתא, לא פטר לא הן ולא הן!

קפץ תד וברך על פרגיתא "שהכל נהיה בדברו".

גחיה ליה חבריה. <צחק עליו>

אָמר ליה בר קפרא:

לא לנה גרגרון, אלא לך לגלגן.

זה עשה בגרגרנותו, אתה לממה לגלגת?

ולנה אָמר:

חכם אין כאן? זקן אין כאן?

אָמרוּ:
לא יִצָּאָה שְׁנֵתָן עַד שְׁמֵתוּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:
הָא אֲזֵלוּן תְּרִין, וְלֹא שְׁמַעְנָן מִנָּה כְּלוּם! <הרי הלכו, מתו, שניים>
מִי כְּדוּן?
מִסְתַּבְּרָה,
מְבַרֵךְ עַל הַקְּפֻלוֹט, שֶׁהַפֶּל טְפֵלָה לוֹ. <הכרשה>

[בְּרִכּוֹת ו,ג]
מִתְּנִיתָה.

עַל דְּבַר שְׂאִין גְּדוּלְיוֹ מִן הָאָרֶץ אוֹמֵר:
"שֶׁהַפֶּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."
עַל הַחֲמִץ וְעַל הַגּוֹבִי וְעַל הַנוֹבְלוֹת אוֹמֵר:
"שֶׁהַפֶּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
כָּל שֶׁהוּא מִיָּן קָלְלָה, אֵין מְבַרְכִין עָלָיו.

[תלמוד]

הַחֲמִץ יֵינוּ, אוֹמֵר:
"בְּרוּךְ הֵינְךָ הָאֱמֶת."
כָּא לְאֶכְלוּ, אוֹמֵר:
"שֶׁהַפֶּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."
רָאָה גּוֹבִי, אוֹמֵר:
"בְּרוּךְ הֵינְךָ הָאֱמֶת."
כָּא לְאֶכְלוּ, אוֹמֵר:
"שֶׁהַפֶּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."
רָאָה נוֹבְלוֹת שֶׁנִּשְׁרָפוּ, אוֹמֵר:
"בְּרוּךְ הֵינְךָ הָאֱמֶת."
כָּא לְאֶכְלוּ, אוֹמֵר:
"בְּרוּךְ הֵינְךָ הָאֱמֶת בְּדַבְּרוֹ."

[בְּרִכּוֹת ו,ד]
מִתְּנִיתָה.

הָיוּ לְפָנָיו מֵיָנִים תְּרַבָּה,
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶן מִמֵּין שְׁבָעָה,
עָלָיו הוּא מְבַרֵךְ.
וְחֻקֵּי אוֹמְרִים:
עַל אֵיזָה מֵהֶן שִׁירְצָה.

[תלמוד]

רבי יהושע בן לוי אָמר:

מָה פְּלִיגִין רְבֵי יוֹדָה וְרַבְּנִין?

בְּשִׁהֲיָה בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת.

אָבֵל אֵין בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת,

כָּל עֲמָא מוֹרְיִי,

שְׂאָם יֵשׁ בִּינֵיהֶן מִמִּין שְׁבַעָה, עָלְיוֹ הוּא מְבַרֵךְ.

אָמר רְבֵי אָבֵא:

צְרִיף לְבַרְךָ בְּסוּף.

אָמר רְבֵי יוֹסֵה:

הֲדָא דְרְבֵי בָא פְּלִיגָא עַל דְרְבֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי,

דְרְבֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמר:

מָה פְּלִיגִין רְבֵי יוֹדָה וְרַבְּנִין?

בְּשִׁהֲיָה בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת;

אָבֵל אִם אֵין בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת,

כָּל עֲמָא מוֹרְיִי,

שְׂאָם יֵשׁ בִּינֵיהֶן מִמִּין שְׁבַעָה, עָלְיוֹ הוּא מְבַרֵךְ.

וְאָמר רְבֵי בָא:

וְצְרִיף לְבַרְךָ בְּסוּף.

לֹא בְרַךְ, נַעֲשֵׂה טְפִלָּה,

דְתַגְיִין טַפְּסָן: <ברכות ו,ו>

”כָּל שֶׁהוּא עֶקֶר וְעִמּוֹ טְפִלָּה,

מְבַרֵךְ עַל הָעֶקֶר וּפּוֹטֵר אֶת הַטְּפִלָּה.”

הֲדָא גְרִיזְמַתָּה, <קערת פירות>

רְבֵי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רְבֵי אָמִי:

מְבַרֵךְ עַל תּוֹרְמוֹסָה.

אָמר רְבֵי:

עַל שֵׁם: (משלי כב,כב) ”אֵל תִּגְזֹל הֵל כִּי דָל הוּא,”

עַד כְּדוֹן בְּשֵׁישׁ בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת;

לֹא הִיָּה בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת, לֹא בְדָה.

רְבֵי גְמִלְיָאֵל זֹגָה סֶלֶק גְּבִי אֵלִין דְבֵית רְבֵי יַנִּי.

חֲמַתוֹן נְסִבִין זִיתָא וּמְבַרְכִין לְפָנָיו וְלֹאֲחֲרָיו. <ראה אותם לוקחים>

אָמר לוֹן:

וְעָבְדִין כֶּן? <ועושים כן>

רְבֵי זְעִירָא שְׁלַח שְׁאֵל לְרְבֵי שְׁמוּאֵל בְּרַ נַחְמָן.

רְבֵי כְּהֵנָא בְּשֵׁם רְבֵי אָבִינָא:

כָּל עֲמָא מוֹרְיִי,

שְׂאָם יֵשׁ בִּינֵיהֶן מִמִּין שְׁבַעָה, עָלְיוֹ הוּא מְבַרֵךְ.

אָמר רְבֵי זְעִירָא:

וְיָאוּת.

מִן מִן דְאַנְן חֲמִיין רַבְּנִין סֶלְקִין לְרִישׁ יְרֵחָא,

וְאָכְלִין עֲנַבִּין וְלֹא מְבַרְכִין בְּסוּפָה.

לֹא בְשֵׁישׁ בְּדַעְתּוֹ לֹאכֹל פֶּת?

הִיוּ לְפָנָיו מִינִין שְׁבַעָה,

על איזה מהן הוא מברך?

תמן אמרין:

כל הקודם למקרא קודם לברכה,
וכל הסמוך ל"ארץ" קודם לכל.

[ברכות ו,ה]

מתניתה.

ברך על היין שלפני המזון,
פטר את היין שלאחר המזון. [53]
ברך על הפרפרת שלפני המזון,
פטר את הפרפרת שלאחר המזון.
ברך על הפת, פטר את הפרפרת;
ברך על הפרפרת, לא פטר את הפת.
בית שמי אומרים:
אף לא מעשה קדחה.

[תלמוד]

אמר רב חסדא:

לא תגינן אלא

"ברך על היין שלפני המזון,

פטר את היין שלאחר המזון",

אבל אם ברך על היין שבתוך המזון,

לא פטר את היין שלאחר המזון.

תמן אמרין:

אפלו ברך על היין שלפני המזון,

לא פטר את היין שלאחר המזון.

וקא תגינן:

"ברך על היין שלפני המזון,

פטר את היין שלאחר המזון"!

רב חונא ורבי יהושע בן לוי,

תד אָמר:

קתדן דשתי קונדיטון. <יין מתובל>

וחרנה אָמר:

קתדן דשתי תמר בתר בלני. <אחרי רחיצה במרחץ>

רבי חלבו, רב חונא, רב בשם רבי תיא רבא:

פת הבאה כיסגין אחר המזון <קינח>

טעונה ברכה לפניה ולאחריה.

אמר רבי אמי:

רבי יוחנן פליג.

אמר רבי מנא לרבי חזקיה:

במה הוא פליג?

בשאכל מאותו המין באמצע המזון.

אמר ליה:

אָפּלוּ לֹא אָכַל מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּאֲמֻצֵּעַ הַמְּזוּן.
אָתָּא רַבִּי חֲנִי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא:

אָפּלוּ לֹא אָכַל מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּאֲמֻצֵּעַ הַמְּזוּן.
רַבִּי חֲנִינְיָא בַּר סִיסִי,

הוּוֹן אֵלֶיךָ דְּנִשְׂיָא מְשַׁלְּחִין לִיהּ נִקְלָוֶסִין, <תמרים ניקולאוס>
וְהָנָה שְׁבַק לֹוֹן בְּתַר מְזוּנִיָּה,
וּמְבַרְךְ עֲלֵיהֶן תְּחִלָּה וְסוּף.

רַב חוּנָּה אָכַל תְּמָרִין עִם פְּסָתִיהּ.
אָמַר לִיהּ רַב חֲזִיא בַּר אֲשִׁי:

פְּלִיגְאָתְךָ עַל רַבְּךָ!

שְׁבַקְנָן בְּתַר מְזוּנְךָ, <הנח אותן אחר מזונך>

וְאֵת מְבַרְךָ עֲלֵיהֶן תְּחִלָּה וְסוּף!
אָמַר לִיהּ:

אֲנִין אֲנִין עֵקֶר נְגִיסְתִּי.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה

סִלְקוּן לְמִשְׁתַּתִּיהּ דְּרַבִּי חֲנִינְיָא עֵינְתוּנְיָא. <לסעודת חתונתו>

אֲפִיק קְמִיָּהוּן פֶּת הַבָּאָה כִּי־סָנִין לְאַחַר הַמְּזוּן.
אָמְרִין:

נִשְׂבּוּק אֶלְפָּנָה וְנִיחֵי לָן לְמִתְנִיָּתָה.
דְּתַגִּי:

רַבִּי מְנָא אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹדָה,

שְׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵה תְּגַלִּילִי:

פֶּת הַבָּאָה כִּי־סָנִין לְאַחַר הַמְּזוּן
טְעוּנָה בְּרַכָּה לְפָנֶיהָ וְלֹא־תַרְיָה.

אָמְרִי:

מִפְּנֵין דְּהֵן יַחֲדֵי וְרַבָּנִין פְּלִיגִין עֲלוּי,
נַעֲבִיד כְּרַבָּנִין.

אָמַר מְרִינוּס בִּירְבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

אֵהֵן דְּאָכַל גְּרִיזְמִי וְסִלְתָּ, <קערת פירות>

אֵף עַל גַּב דְּהוּא מְבַרְךָ עַל גְּרִיזְמָתָה בְּסוּפָה,
לֹא פֶטֶר סִלְתָּא.

מָה, כְּבִית שְׁמִי, דְּבִית שְׁמִי אוֹמְרִין:

”אֵף לֹא מַעֲשֵׂה קְדָרָה!”

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:

דְּבַרִּי תַּכַּל הִיא.

בְּרַךְ עַל תְּפֹת,

פֶטֶר אֵת הַפְּרֻפְרָת וְאֵת מַעֲשֵׂה קְדָרָה.

כְּדַבְרֵי בֵית הַלֵּל.

בֵּית שְׁמִי אוֹמְרִים:

לֹא פֶטֶר אֵת מַעֲשֵׂה קְדָרָה.

אָבַל אִם בְּרַךְ עַל הַפְּרֻפְרָת תְּחִלָּה,

כָּל עֲמָא מוֹדִיעֵךְ לֹא פֶטֶר אֵת תְּפֹת וְלֹא מַעֲשֵׂה קְדָרָה.

רַבִּי אֲבָא בְּרִיהּ דְּרַב פַּפָּא בְּעֵי:

אֵהֵן דְּאָכַל סִלְתָּ, וּבְדַעְתִּיהּ מִיכּוּל פִּתְא,

מָהוּ מְבַרְכָּה עַל סִלְתָּא בְּסוּפָא?

רַבָּנִין דְּקִיסְרִין פְּשִׁטִּין לָהּ:

צָרִיף לְבָרֶךְ בְּסוּף.

[בְּרָכוֹת ו,ו]

מִתְנִיָּתָה.

הָיָה יוֹשְׁבֵינָּה,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֶךְ לְעֶצְמוֹ;
הִסְבּוּ,
אֶחָד מִבְּרֶךְ לְכֻלָּם.
בָּא לְהֵן יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוּזָן,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֶךְ לְעֶצְמוֹ;
לְאַחַר הַמְּזוּזָן,
אֶחָד מִבְּרֶךְ לְכֻלָּם, וְאוֹמֵר עַל הַמַּגְמֵר,
אֵף עַל פִּי שְׁאִיִן מִבִּיאִין אֶת הַמַּגְמֵר
אֶלָּא לְאַחַר סְעוּדָה.

[תלמוד]

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אָמַר:
בְּשָׁבוֹעַ הַבֵּן הִיא מִתְנִיָּתָה.
הָא בְּעַל הַבַּיִת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, לֹא.

תְּנִי רַבִּי חֵיָּא:

אֶפְלוּ בְּעַל הַבַּיִת בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

תְּנִי:

סְדֵר סְעוּדָה,
אוֹרְחֵינָּה נִכְנְסִין וְיוֹשְׁבֵינָּה עַל הַסַּפְסְלִין וְעַל הַקְּתָדָרִיּוֹת,
עַד שֶׁכֻּלָּן מִתְכַּנְּסִין.
הַבִּיאוּ לְהֵן יַיִן,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֶךְ לְעֶצְמוֹ.
הַבִּיאוּ לְהֵן מֵיִם לְיָדַיִם,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל יָדוֹ אַחַת.
הַבִּיאוּ לְהֵן פְּרָפְרָת,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֶךְ לְעֶצְמוֹ.
עָלוּ וְהִסְבּוּ,
הַבִּיאוּ לְהֵן יַיִן,
אֵף עַל פִּי שְׁבָרֶךְ עַל הַרְאָשׁוֹן,
צָרִיף לְבָרֶךְ עַל הַשְּׁנִי.
וְאֶחָד מִבְּרֶךְ עַל יָדֵי כָלָם.
הַבִּיאוּ לְהֵן לְיָדַיִם,
אֵף עַל פִּי שְׁנַטְל יָדוֹ אַחַת,
צָרִיף לְטַל שְׁתֵּי יָדָיו.
הַבִּיאוּ לְהֵם פְּרָפְרָת,
אֶחָד מִבְּרֶךְ עַל יָדֵי כָלָן.
וְאִין רְשׁוּת לְאוֹרְחָה לְכַנֵּס אַחַר שְׁלֹשׁ פְּרָפְרָאוֹת.

תּמָן תּגִינן : (טוכה ד, ח.)

”סָפָה שְׂבָעָה כִּיצַד ?

גָּמַר מִלֵּאכֵל, לֹא יִתִּיר אֶת סִכְתּוֹ,
אֲבָל מוֹרִיד הוּא אֶת הַפְּלִים מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעַלָּה,
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן.”
רַבִּי אֲבָא בְּרַחֲמֵי רַב חֵיָא בְּרַחֲמֵי אֲשֵׁי בְּשֵׁם רַב: [54]
צָרִיף אָדָם לִפְסֹל סִכְתּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אָמַר:

צָרִיף לְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַחֲמֵי אֲחָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל:

קַדֵּשׁ בְּבֵית זֶה וְגַמְלֵךְ לֹאכֵל בְּבֵית אַחֵר,
צָרִיף לְקַדֵּשׁ.

רַבִּי אֲחָא, רַבִּי חֵינָנָא בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה:

מִי שִׁסְכְּתוֹ עֲרֵבָה עָלָיו,

מִקְדֵּשׁ לִילֵי יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ,
וְעוֹלָה וְאוֹכֵל בְּתוֹךְ סִכְתּוֹ.

אָמַר רַבִּי אֲבִין:

וְלֹא פְּלִיגִין:

מָה דִּמְרַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה,

בְּשִׁלָּא הִיָּה בְּדַעְתּוֹ לֹאכֵל בְּבֵית אֶחָד,

וּמָה דִּמְרַר שְׁמוּאֵל,

בְּשִׁהִיָּה בְּדַעְתּוֹ לֹאכֵל בְּבֵית אֶחָד.

אָמַר רַבִּי מְנָא:

אֲתִיָּא דְשְׁמוּאֵל כְּרַב חֵיָא,

וּדְרַבִּי הוֹשַׁעְיָא כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי.

אָמַר רַבִּי אָמִי:

זֹאת אוֹמְרֵת שְׁנַחֲלִין בְּפִרוּשׁ.

שְׁאֵלוּ אֶת בֶּן זֹמְא:

מִפְּנֵי מָה ”בָּא לְהֵן יִין בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְעֲצָמוֹ”?

אָמַר לְהֵן:

מִפְּנֵי שְׁאִין בֵּית הַבְּלִיעָה פְּנוּי.

אָמַר רַבִּי מְנָא:

הִדָּא אָמְרָה,

אַהֲן דְעֵטִישׁ גּוֹ מִיכְלָא, <תוֹךְ כּוֹי אֲכִילָה>

אַסִּיר לְמִימַר לִיהַּ ”יֵס!” בְּגִין סִכְנָתָא דְנַפְשָׁא. <לְבִרְיָאוֹת>

”וְאוֹמַר עַל הַמְּגַמֵּר”. <בְּשִׁמִּים מוֹקְטִים עַל גַּחְלִים>

מָה בֵּין מְגַמֵּר וּבֵין יִין?

מְגַמֵּר, כְּלָן מְרִיחִין,

יִין, אֶחָד הוּא טוֹעֵם.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יְרֵמְיָה:

מְגַמֵּר, כִּינּוֹן שְׁהַעֲלָה עֲשׂוֹן, צָרִיף לְבָרֵךְ.

רַב יְרֵמְיָה בְּעָא מְבִדּוּק לְרַבִּי זְעוּרָא.

אמר ליה:

פיצד הוא אומר על שמן ערב?

אמר ליה:

"אשר נתן ריח טוב בשמן ערב".

אמר ליה:

"אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים".

יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתבין.

תד אר"ר "ברוך שנתן ריח טוב בעצי בשמים",

וחרנה אמר "ברוך שנתן ריח טוב בעשב הארץ".

מתיב מן דמר "בעשב הארץ"

למן דמר "בעצי בשמים":

וכי עצים הן?

אמר ליה:

והכתיב:

(יהושע ב, ו) "ותטמגם בפשתי העץ".

וכי עצים הן?

סלקון לבית רב,

ושמעון רב חונה בשם רב:

"אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים".

גניבא אר"ר:

שמן לזוהמא אינו צריך לברך.

אמר רבי יודן:

ואפלו קווי לתוף ירו.

רבי חלבו, רב חונא בשם רב:

המרביץ אלנתית בתוף ביתו, <מפור מי בשמים>

אינו צריך לברך.

אמר רב חסדא:

על כלן הוא אומר:

"אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים",

בר מן אהן מוסכין, דיימר: <מושק, בושם המופק מאיל>

"אשר נתן ריח טוב במיני בשמים".

[ברכות ו, ז]

מתניתה.

הביאו לו מלית פתחלה ופת עמו,

מברך על המלית ופוטיר את הפת,

שהפת טפלה לו.

זה הכלל:

כל שהוא עקר ועמו טפלה,

מברך על העקר ופוטיר את הטפלה.

[תלמוד]

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן:

מתניתה עד שלא למדו סעודת מלכים,
 ובמקום שעושין את המליח עקר.
 אבל במקום שאין עושין את המליח עקר, לא בדא.
 רבי ירמיה בשם רב:
 פתא ופרור, <פרפרת, קינוח>
 אומר על הפרור במקום שעושין את הפרור עקר.
 אבל במקום שאין עושין את הפרור עקר, לא בדא.
 רבי סימון בשם רבי שמעון בן לקיש:
 שקיזמי ופתא, <מין קינוח>
 אומר על השקיזמי במקום שעושין את השקיזמי עקר.
 אבל במקום שאין עושין את השקיזמי עקר, לא בדא.

[ברכות ו, ח]
מתניתה.

אכל תאנים וענבים ורמונים,
 מברך עליהן שלוש ברכות;
 דברי רבן גמליאל.
 וחכמים אומרים:
 ברכה אחת.
 רבי עקיבה אומר:
 אפלו אכל שלק, והוא מזונו,
 מברך עליו שלש ברכות.
 השוטה מים לצמאו,
 אומר "שהכל נהיה בדברו".
 רבי טרפון אומר:
 "בורא נפשות רבות וחסרונן".

[תלמוד]

רבי סימון, רבי תדי בשם רבי יהושע:
 אכל במזרחא שלתאנה ובא לאכל במערבה,
 צריך לברך.
 אבא בר רב חונא אומר:
 זין חדש זין ישן, צריך לברך.
 שנוי זין, אין צריך לברך.
 שנוי מקום, צריך לברך.
 הסיע דעתו, כמי שהוא שנוי מקום.
 רבי, על כל חבית וחבית שהיה פותת,
 היה מברך עליה.
 ומה היה אומר? [55]
 רבי יצחק רבה בשם רבי:
 "ברוך הטוב והמטיב".
 מעשה ברבי עקיבה שעשה משתה לשמעון בנו,
 על כל חבית וחבית שהיה פותת,

הָיָה מְבָרֵךְ עָלֶיהָ וְאוֹמֵר:
"תִּמְרָא טָבָא לְתַיִי רַבָּנִין וּלְתַלְמֵי־הוֹן!"

"הַשׁוֹתֶה מִים לְצִמְאֹ אוֹמֵר:

בְּרוּךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ."

אָמַר רַבִּי יוֹנָה:

חוּץ מִמֵּי דְקָרִים. <שיקוי הגורם לשלשול>

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:

וּלְכֹל מִים שֶׁהוּא צֹמֵא לָהֶן.

אָמַר רַבִּי אַבּוּן:

הַשׁוֹתֶה מִי דְקָרִים מָהוּ אוֹמֵר?

"בְּרוּךְ שֶׁבָרָא מִי רְפוּאוֹת."

אֵיתַ תַּנִּי תַנִּי "מִי דְקָרִים",

וְאֵיתַ תַּנִּי תַנִּי "מִי דְקָלִים".

מִן דְּמַר "מִי דְקָרִים", שֶׁהֵן דּוֹקְרִין אֶת הַמַּרְהָ.

וּמִן דְּמַר "מִי דְקָלִים", שֶׁהֵן יוֹצְאִין מִבֵּין שְׁנֵי דְקָלִים.